विभाषेटः । (७९/२३२८)

[1]इणः परस्मात् इट उत्तरेषां षीध्वंलुङ्लिटां यो धकारः तस्य मूर्धन्यादेशो भवति विभाषा । लविषीढ्वम्, लविषीध्वम् । पविषीढ्वम्, पविषीध्वम् । लुङ् – अलविढ्वम्, अलविध्वम् । लिट् – लुलुविढ्वे, लुलुविध्वे । इणः इत्येव, आसिषीध्वम् । अथ इह कथं भवितव्यम्, उपदिदीयिध्वे ? केचिदाहुः, इणन्तादङ्गादुत्तरस्य इट आनन्तर्यं युटा [2]व्यवहितमिति न भवितव्यं ढत्वेन इति । अपरेषां दर्शनम्, अङ्गात् इति निवृत्तम्, इणः इत्यनुवर्तते, ततश्च [3]यकारादेव इणः परोऽनन्तरः इट् इति पक्षे भवितव्यं मूर्धन्येन इति ॥

समासेऽङ्गुलेः सङ्गः । (८०/१०१९)

[4]सङ्गसकारस्य अङ्गुलेः उत्तरस्य मूर्धन्य आदेशो भवति [5]समासे । अङ्गुलेः सङ्गः अङ्गुलिषङ्गः । अङ्गुलिषङ्गा यवागूः । [6]अङ्गुलिषङ्गो गाः [7]सादयति । समासे इति किम् ? [8]अङ्गुलेः सङ्गं पश्य ॥

भीरोः स्थानम् । (८१/१०२०)

स्थानसकारस्य [9]भीरोः उत्तरस्य मूर्धन्यादेशो भवति[10] । [11]भीरुष्ठानम् । समासे [12]इत्येव, भीरोः स्थानं [13]पश्य ॥

अग्नेः स्तुत्स्तोमसोमाः । (८२/९२४)

अग्नेः उत्तरस्य स्तुत् स्तोम सोम इत्येतेषां सकारस्य मूर्धन्यादेशो भवति समासे । अग्निष्टुत् । अग्निष्टोमः । [14]अग्नीषोमः । अग्नेर्दीर्घात् सोमस्य इष्यते (म. भा. ३.४४५) । तेन इह न भवति, अग्निसोमौ माणवकौ । [15]तथा च ज्योतिरग्निः, सोमः लताविशेषः, अग्निसोमौ तिष्ठतः । समासे इत्येव, अग्नेः [16]स्तोमः ॥

ज्योतिरायुषः स्तोमः । (८३/१०२१)

ज्योतिस् आयुस् इत्येताभ्यामुत्तरस्य स्तोमसकारस्य मूर्धन्यादेशो भवति समासे । ज्योतिष्टोमः । आयुष्टोमः । समासे इत्येव, ज्योतिः स्तोमं [17]दर्शयति ॥

मातृपितृभ्यां स्वसा । (८४/९८४)

मातृ पितृ इत्येताभ्यामुत्तरस्य स्वसृसकारस्य समासे मूर्धन्यादेशो भवति । मातृष्वसा । पितृष्वसा ॥

---

1. इणः षीध्वंलुङ्लिटाम् इति वर्तते, अङ्गग्रहणं तु न स्वर्यते इत्यधिकम् क. ड. ह. 2. विहतमपि क, विहितमपि ह. 3. यकारादौ इ. 4. मूर्धन्य इति वर्तते इत्यधिकम् क. इ. ह. 5. समासविषये प्रयोगे क. इ. ड, समासविषये योगे ह. 6. अङ्गुलिषङ्गा क. 7. पालयति क. ब. 8. अङ्गुलेः सङ्गः ब. ड, अङ्गुलेः सङ्गं पश्यति क. इ. 9. भीरुशब्दात् ब. क. ह. 10. समासे इत्यधिकम् ब. इ. ह, समास विषये प्रयोगे इत्यधिकम् क. ड. 11. भीरूणां स्थानम् इत्यधिकम् क. ड. इ. 12. इति किम् ? क. 13. पश्य नास्ति ब. क. ड. इ. ह. 14. अग्नीषोमौ ब. क. ड. इ, अग्नीषोमौ देवता ह. 15. तद्यथा इ. ह. 16 सोमः क. ब. ड. 17. दहति ब, हरति क.